

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ СТРАХУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ ЯК
СКЛАДОВА ЧАСТИНА СТРАТЕГІЇ ІНСТИТУЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Серпенінова Ю.С.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

Державного вищого навчального закладу

«Українська академія банківської справи НБУ»

Одним із основних джерел утворення банківських ресурсів є депозити населення, тому державний захист вкладів є необхідною умовою ефективного та стабільного розвитку соціально орієнтованої економіки України. Проведення реформи національної системи гарантування вкладів та прийняття Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 2 жовтня 2012 року суттєво розширило функції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд), призвело до вдосконалення інституційних засад діяльності Фонду, наблизило вітчизняну систему гарантування вкладів до світових стандартів ефективності.

Події, що сталися під час світової фінансової кризи 2008-2009 років свідчать про надзвичайну важливість завчасної розробки ефективних механізмів гарантування виплат за депозитами. Це обумовило потребу розробки пропозицій щодо функціонування системи гарантування вкладів, які б були загально прийнятими на світовому рівні.

З метою розробки таких пропозицій у 2008 році була створена робоча група, до складу якої увійшли представники Базельського комітету по банківському нагляду та Міжнародної асоціації страховиків депозитів. За основу було взято Ключові принципи для ефективних систем страхування депозитів, які були підготовлені Міжнародною асоціацією страховиків депозитів.

В результаті співпраці зазначених міжнародних організацій у червні 2009 року набули чинності Основні принципи для ефективних систем

страхування депозитів. Даний документ включає 18 принципів, що поєднані у 10 груп, а також надає пояснення та керівництво по їх застосуванню.

Оцінка дотримання країною Основних принципів може слугувати корисним інструментом для тих держав, які займаються створенням, аналізом або активним реформуванням своїх систем страхування депозитів. Головною метою оцінки повинна бути оцінка дотримання Основних принципів з урахуванням структурних, правових та інституційних характеристик кожної національної системи страхування депозитів. З цією метою у грудні 2010 року була розроблена Методологія оцінки дотримання Основних принципів для ефективних систем страхування депозитів. Методологія оцінки дотримання передбачає застосування наступної шкали оцінювання: дотримується; в основному дотримується; існують суттєві недоліки; не застосовується.

Зазначені принципи відображають загальні підходи і напрями, що забезпечують ефективність практики захисту вкладів. Кожна країна має індивідуальні особливості розвитку банківської системи, специфіку законодавства та обмеження повноважень у сфері фінансової безпеки, але дані принципи можуть бути покладні в основу розробки адекватної системи захисту вкладів. Проведений аналіз вітчизняного законодавства з регулювання відносин неплатоспроможності свідчить, що в цілому українська система гарантування вкладів відповідає Основним принципам для ефективних систем страхування депозитів. Таким чином, проведена реформа беззаперечно наблизила вітчизняну систему гарантування вкладів до світових стандартів ефективності захисту вкладів, що позитивним чином впливає на соціальну складову вітчизняної економіки.

Серпенінова Ю.С. Підвищення ефективності систем страхування депозитів як складова частина стратегії інституційного розвитку соціально-орієнтованої економіки України / Ю.С. Серпенінова //

Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку: матеріали I міжнародної наук.-практ. конференції / Донецький державний університет. - Донецьк. - 2013. - С. 15-20.